

KOLLÁT PÁL

Az én

Apámmal a gyárban

— Hogy érvényesült-e valamilyen dinasztikus kényszer abban, hogy ideszegődtem? Nem tudom. Apám Csongrádon született, fiatalon a fővárosba került, majd Hajdú megyébe, Földesre nősült. Rá egy évre, 1947-ben édesanyámmal együtt lépett be a kommunista pártba. Nyugdíjasok már mind a ketten. A mama női és férfiszabónak tanult, szalagvezetőként ment nyugdíjba a Fővárosi Kézműipari Vállalattól. A Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki. Apám a Barta Fém- és Tűárugyárban kezdett dolgozni (Botond u. 8.) 1936-ban. Onnan halt meg nagyapám is. A felszabadulás után az MTH 5-ös intézetében oktatott, mikor jött az ukáz: negyven éven aluliak, irány a termelés! Volt egy kis gyakorlata a hegesztésben, így került a hajógyárba, meg azért is, mert mind a mai napig imádja a vizet. Ha feljött a hajófenékről, a Duna látványa egy-kettőre elfelejtette vele a fáradtságot. Az ötvenes években még a bordákat is a fenéken hegesztették, hírből sem ismerték a szekciógyártást. A dupla fenék összehegesztését hónapokon át hanyatt fekvve, ötvenfokos melegben végezték.

Ugyanakkor a sólyatéren csak váltóáramú trafók voltak, dinamó egy ha akadt az egész gyárban. Jó néhány embert agyonvágott az

áram. A tetejébe minimum tizenkét óra volt a munkaidő, s megesett, hogy egész héten bent kellett lenni egyfolytában. Apám fél éves átképzés után brigádvezető lett, majd mentesített csoportvezető, azután művezető. Nyolc éven át, egészen 1956-ig volt a hegesztőműhely párttitkára, az elsők között lépett be a munkásörtségbe. Idő előtt ment nyugdíjba: 1972-ben, hátgerincsérülés, tüdőtagulás, magas vérnyomás miatt. Nem véletlenül jelent meg valamikor a Hajó újságban az a karikatúra, amelyet az öregek ma is emlegetnek: kötélben lóg egy dolgozó és hegeszt. Az aláírás pedig: a jó hegesztő megáll a levegőben!

Négyéves voltam, mikor Pestre költöztünk. Mikor vége lett az általános iskolának, kapacitáltak a szüleim, hogy jelentkezsek technikumba. De meggyőztem őket, hogy előbb szakmát tanulok. Különbösen is, alig valamivel végeztem jobban a közepesnél. Ebben maradtunk. Az öregem behozott a hajógyárba géplakatos ipari tanulónak. Tudta, hogy miért. A lakatos a munkaidejének csak a negyven százalékát tölti a szabad ég alatt, a hegesztő meg szinte az egészet. Egy-

szerre jó tanuló lettem, inaskoromban anyagi ismeret-versenyt nyertem, és hát ötössel szabadultam. 1964. július 21-én vagy 22-én álltam munkába, itt a gépműhelyben, ahol Martos Pista bácsi tanulója voltam. Méghozzá ebben a csoportban, amelynek immár több mint öt éve a vezetője vagyok. Pista bácsin és rajtam kívül senki nincs, aki tíz évnél régebben itt lenne. Az átállás tengeri hajókról daruk gyártására a mi csoportunkat is agyonütötte. A szövetkezetek elvitték a velem egykorúakat meg a valamivel idősebbeket. Akik elmentek, azok vagy féltek, vagy nem akartak mást csinálni. A huszonhét–harminc körüli létszám tizenháromra kurtult, pedig a feladatok nagyobbak lettek. Közben persze javult a műszaki felkészültség, s bizonyos vasas szakmák szinte észrevétlenül egybemosódtak. Így a hajókovács, a lemezlakatos, a szerkezeti lakatos, a géplakatos és a motorszerelő. A mi eredeti tevékenységünk a gépszerelés, végátadás, üzembe helyezés lenne. Ehhez hozzájön rengeteg vasszerkezeti munka, hegesztés. Mint ha a pék vetné el a búzát is. Mondhatni, hogy ez sérti az emberek szakmai önérzetét, ám ezt ki lehet kapcsolni nagyon egyszerűen, pusztán anyagiakkal.